

РЕЦЕНЗИЯ

От Проф. Д-р Митко Цветков Цветков, дмн.
Клиника по урология при V-МБАЛ, гр.София
На дисертационен труд за придобиване на
образователна и научна степен „доктор” по научна специалност
„Урология“
разработен от Д-р Милен Иванов Цветков
Клиника по Урология
УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“

Дисертационният труд на д-р М.Цветков е на тема:
Разстройства на уринирането след оперативни интервенции в малкия таз

Със заповед No:РД-26-1850/24.10.2017г. на изпълнителния директор на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД Проф. д-р Асен Балтов,дм и съгласно решение на Научен съвет с протокол No:НС-05-17/18.10.2017г. и чл.29, ал.3 и чл.30, ал.1 от Правилник за развитие на академичния състав в УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“ ЕАД съм избран за член на Научно жури по процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ на д-р Милен Иванов Цветков, свободен докторант, отчислен с право на защита със Заповед РД-26-1849/24.10.2017г. по специалност „Урология“. Темата на дисертационния труд е: **Разстройства на уринирането след оперативни интервенции в малкия таз.** Научни ръководители на дисертанта са проф. д-р Славчо Кънчев,дм и доц. д-р Валери Марияновски,дм.

Д-р Цветков е роден на 08.10.1985г. в град Троян. През 2004г. завършва СОУ „Св.Климент Охридски“ гр. Троян с профил математика и английски език. Завършва висше медицинско образование в Медицинска Униветситет София през 2010г. (Диплома No:028587/16.12.2010г.). От 2010г. до 2014г. д-р Цветков работи като лекар-ординатор в Клиниката по урология към V-МБАЛ гр.София. От 2014г. до момента той е лекар-асистент в Клиниката по урология към УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“. От май 2012г. специализира урология.

Професионалната квалификация на Д-р Милен Цветков включва допълнителни курсове и квалификации свързани с неговата подготовка. Провел е специализирани курсове по спешна медицина и медицинска психология. Участва активно с научни доклади и презентации в наши и международни научни форуми. Член е на Български лекарски съюз и Българско урологично дружество. Д-р Цветков има публикувани статии в наши и чуждестранни научни списания.

Всяка една оперативна намеса крие риск за постоперативно усложнение. Редица условия водят до повишаване на честотата на тези усложнения – затруднен достъп, напреднал стадий на заболяване, анатомични особености, недостатъчен опит на специалиста и други. Разстройствата на уринирането след операция в малкия таз са често наблюдавани. Те представляват голям проблем, свързан с нормалното психо-емоционално състояние на пациента и качеството му на живот. Различни автори

съобщават за честота между 24% и 42% от оперираните. Ето защо поздравявам научните ръководители проф. д-р Славчо Кънчев и доц. д-р Валери Марияновски и дисертанта д-р Милен Цветков за разглеждането на този проблем. Тематиката представлява интерес сред специалистите уролози, коремни хирурзи, акушер-гинеколози, нефролози и други.

През последните три десетилетия хирургическата апаратура и техниките на оперативните интервенции непрестанно търпят промени и подобрения. Започнаха да се прилагат различни революционни по своята същност хирургически интервенции, в това число и ендоскопски, лапароскопски, минимално инвазивни методи, които промениха терапевтичния подход при заболяванията на органите в малкия таз.

Представеният ми научен дисертационен труд на тема „**РАЗСТРОЙСТВА НА УРИНИРАНЕТО СЛЕД ОПЕРАТИВНИ ИНТЕРВЕНЦИИ В МАЛКИЯ ТАЗ**“ е написан на 149 стандартни машинописни страници, формат А4. Научният труд е структуриран по следния начин:

1.	Съдържание	1 стр.
2.	Използвани съкращения	1 стр.
3.	Увод	2 стр.
4.	Литературен обзор	43 стр.
5.	Цел и задачи	3 стр.
6.	Материали и методи	16 стр.
7.	Собствени резултати	46 стр.
8.	Статистика	3 стр.
9.	Обсъждане	7 стр.
10.	Изводи	8 стр.
11.	Алгоритми	5 стр.
12.	Приноси	2 стр.
13.	Книгопис	12 стр.

За постоперативните нарушения във функцията на пикочните пътища може да се каже, че съществуват откакто съществуват операциите в областта на малкия таз. Възникващата и персистираща дисфункция на долните пикочни пътища е сред най-честите функционални нарушения след операция в тази област. Данните относно честотата на това усложнение, а също и връзката между възникването му и типа хирургична интервенция, са проучвани през годините от редица специалисти по цял свят. Всеки специалист-уролог в своята хирургическа практика се стреми към максимално щадящо и с възможно най-малко постоперативни усложнения лечение. Познанието за възникването на дадено усложнение е ключово при стремежа ни да сведем честотата му до минимум. Нарушението в работата на долните пикочни пътища не представлява реална заплаха за живота на пациента, но ненавременна диагностицирано и/или неадекватно лекувано може да има тежки последици като необратимо увреждане на функцията на отделителната система и хронична бъбречна недостатъчност. Всеки един пациент със смущение във функцията на долните пикочни пътища е с намалено качество на живот. Това състояние води до социални, физически и психически ограничения, тежест за близките на пациента и финансово-икономически затруднения.

Дисертантът Д-р Милен Цветков и неговите научни ръководители са избрали да разработят един твърде актуален и съществен урологичен проблем. Нашата урологична общност, а и медицината като цяло, имат нужда от един такъв научен труд.

Това го прави дисертабилен и дава възможност за приложението му в ежедневната практика на уролога. Моята убеденост се затвърждава от представените статистически проспективно обработени данни за 358 пациента, на възраст от 40 до 82 години за период от 2,5 години. Пациентите са разделени в две групи според характера на заболяването им – 185 са оперирани по повод на онкологично заболяване и 173 при доброкачествено заболяване.

Както се вижда от структурата на дисертационния труд, след кратък **увод** следва **Литературният обзор**, написан на 43 страници. В него последователно са разгледани историята на проблема, честотата, причините и поведението при него. Поотделно са разгледани хирургични, гинекологични и урологични оперативни намеси. Внимание е обрнато и на нивото на увреждане на пикочните пътища.

Дадено е определение на състоянието и подробно са описани симптомите свързани с него. Те са разделени в три групи: симптоми, свързани с колекторната функция, симптоми, свързани с евакуаторната функция и постмикционни симптоми. Разгледани са анатомичните особености на долния пикочен сегмент като един от факторите за настъпване на това усложнение. Редом с тях цялостно са обсъдени всички възможни предпоставки за настъпване на това нарушение след операция. Д-р Цветков не е пропуснал да обърне внимание и на качеството на живот на пациентите след операция в малкия таз. Важно е всеки лекар да умее да разпознае усложнението рано и да постави правилна диагноза, която е и задължително условие за последващо правилно лечение. Ето защо считам за важно да се работи в тази посока, да се развиват алгоритми на диагностика и поведение.

В края на Литературния обзор съвсем правилно авторът завършва с изводи относно честотата и протичането на този тип усложнение, предразполагащите фактори, методите на диагностика, възможните усложнения, профилактични мерки и диспансерно наблюдение. След задълбоченото проучване, което правят дисертантът и неговите научни ръководители, те стигат до извода, че все още не е разработен утвърден алгоритъм за поведение в тези случаи – диагностичен план, стратегия за поведение/лечение.

Целта е съвършено правилно формулирана. Авторът си поставя за цел да проучи честотата на тези усложнения според пола на пациентите и според вида на основното заболяване. Той цели да разучи методите за диагностика, лечението, диспансерното наблюдение и причините за неуспех с лечението.

За реализирането на тази цел авторът си е поставил добре формулирани **7 задачи**, които включват: определяне и оценка на методите за диагностика при пациенти с разстройства на уринирането след оперативни интервенции в малкия таз; проучване на специфичността на промените в цялата отделителна система и усложненията върху отделителната система и целия организъм и степента на тяхната обратимост; анализ на възможностите за лечение; определяне на методи за предоперативна профилактика; разработване на диференциално-диагностични и уродинамични критерии; сравнение на получените собствени резултати с тези на наши и чуждестранни автори и създаване на алгоритми за диагностика и лечебно поведение при тези пациенти.

В IV-ти раздел **„Материали и методи“** - на 16 страници е представен материалът и използваните методи при разработването на дисертационния труд. В материала са включени данните на 358 пациента с нарушения във функцията на долните пикочни пътища, претърпели хирургична или гинекологична оперативна интервенция в малкия таз. Пациентите са разделени в две групи както вече бе споменато по-горе.

Броят на жените е значително по-голям в сравнение с този на мъжете – 261 жени и 97 мъже, оперирани в различни болници в страната и други държави от ЕС. Красноречиви са резултатите при сравнение на честотата на тези усложнения при отворена и при лапароскопска оперативна интервенция. При над 90% от проучените пациенти е била извършена отворена оперативна интервенция. Нагледно в таблица и графично е посочено разпределението на пациентите по възраст. Най-много от тях са във възрастовия диапазон 50-70 годишна възраст: 84 мъже и 212 жени.

При анализиранияте пациенти ясно е дефиниран вида на възникналото нарушение – свръхактивен пикочен мехур, хипо/аконтрактилен пикочен мехур, детрузор-сфинктерна диссинергия.

Интересни са резултатите въз основа типа хирургична интервенция – при най-голяма част от пациентите е била извършена тотална или радикална хистеректомия – 53,9%, при 29,05% от тях колоректална хирургия.

Най-честите оплаквания при тези пациенти са били често уриниране, затруднено уриниране, рецидивираши уроинфекции.

Използвани са стандартни, рутинно прилагани методи за диагностика и определяне вида на увреждането и тежестта на симптомите. Акцентира се на уродинамичните изследвания.

В V-ти раздел „**Собствени резултати**“ са описани чрез таблици, графики и цифрови величини постигнатите от д-р Цветков и неговите научни ръководители резултати. На 46 страници с 33 фигури и 1 таблица, Д-р Милен Цветков свършено точно и подробно представя резултатите от научното изследване.

Статистически данните от проучването са обработени със софтуерни статистически пакети.

Периодът на научното изследване е достатъчен и броят на лекуваните пациенти и видовете терапия са изключително убедителни за статистическата достоверност на получените резултати. Отразени са с много голяма подробност и точност резултатите, постигнати при задълбочен анализ на пациентите. Направен е сравнителен анализ на връзката между вида на извършената оперативна интервенция и възникналото усложнение. Изключително детайлно, най-подробно и добросъвестно в таблиците и фигурите са посочени видът на избрания терапевтичен метод, използвания медикамент и тяхната ефективност.

В VII-ми раздел „**Обсъждане**“ на 7 страници последователно са обсъдени личните резултати и са съпоставени с резултатите на други автори. Авторът споделя мнението и потвърждава резултатите и на други лекари специалисти.

Получените резултати от Д-р Цветков относно благоприятното действие на алфа-блокери и при детрузорна свръхактивност и детрузор-сфинктерна диссинергия са сходни с тези на водещи в тази област европейски урологични центрове.

Чест прави на автора, че не отрича един или друг терапевтичен метод. Обсъждането е с правилни позиции и е отражение на красноречивите резултати.

В VIII-ми раздел „**Изводи**“, на основата на проведеното научно изследване и постигнатите резултати дисертантът е направил 11 общи извода, 3 извода по отношение на честотата, отделни изводи за всеки етап от диагностичния процес, изводи според установените видове функционални разстройства на уринирането след оперативна интервенция в малкия таз и изводи от резултатите от лечението. Изводите са достоверни и правилно формулирани, като всеки извод е подкрепен със статистически достоверни данни. Изводите имат приносен характер.

В края на дисертационния труд има пет **алгоритъма**, които биха подпомогнали специалистите в ежедневноата им клинична практика. Изработени са алгоритъм за

диагностика, алгоритъм за лечебно поведение в зависимост от типа нарушение и алгоритъм за оценка на резултатите от лечението.

Това е дисертационен научен труд, отразяващ резултати от клиничната дейност на дисертанта в колектива на Клиника по урология към УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“. Усърдната работа на колектива има голям принос в медицината и в частност в урологията, хирургията, гинекологията, гериатрия и общата медицина.

На първо място бих подчертал извършването на задълбочен анализ на връзката на микционните дисфункции с основното заболяване, пола и възрастта на пациента, вида оперативна интервенция. Като особен принос са направените за първи път в нашата страна алгоритми за диагностика, лечение и оценка на лечението при пациенти с тези усложнения.

Авторът има **7 научни публикации**, в които е водещ автор, свързани с дисертационния труд, отпечатани в наши медицински научни списания.

Използваната литература на научния труд включва 129 автора, от които 8 на кирилица и 121 на латиница. Прави чест на автора, че нито в исторически, нито в научно-академичен план, не е пропуснал развитието на проблема.

Дисертационният труд е представен на 149 страници, онагледен с 44 фигури и 6 таблици и обогатен с 5 алгоритъма. Разработен изключително подробно и прецизно. Клиничният материал е обработен и представен със статистическа достоверност, като започнем от пол и възраст, вид на хирургическата интервенция и степен и вид на нарушението на микционната функция, показания и противопоказания за прилагането на един или друг терапевтичен метод и резултатите от приложението му. Обобщени са постигнатите резултати с различните методи на поведение при тези пациенти, направен е сравнителен анализ на честотата на тези усложнения при различни оперативни дейности в областта на малкия таз и рисковите фактори за възникване на такъв вид усложнения, както и начините за намаляване тяхната честота. Особено впечатление прави, че авторът не е пренебрегнал неудачите в диагнозата и лечението на това страдание. Разработените от автора алгоритми са резултат от богатия му опит в тази област. Те са приложими в ежедневието на лекаря уролог и са практични и полезни.

В заключение, бих искал да кажа, че дисертационният труд представлява задълбочено теоретично обобщение на честотата и патогенезата на възникване на този вид усложнения, на съвременни диагностични и терапевтични възможности при това разпространено състояние след хирургически интервенции в малкия таз.

Научният труд има и значим оригинален научен и научно-приложен принос за съвременната българска урология. Той е плод на дългогодишна клинична дейност на целия екип от специалисти, работещи по проблема разстройство на уринирането след оперативни интервенции в малкия таз. Представеният ми дисертационен труд е разработен на базата на реален клиничен материал, натрупван в продължение на повече от две години. Той отразява съвсем реално развитието на процеса на промяна в методите на диагностика и лечение на този вид постоперативни усложнения.

Авторът, като съвременник и активен участник в тези промени е успял да обхване, анализира и коментира всички аспекти и проблеми на съвременното разпознаване и поведение при това състояние в България.

Научният труд е написан на ясен и коректен български език.

Д-р Милен Цветков е млад и активен уролог. Той е с подчертан вкус към научните дирения в урологията. Отличната му езикова подготовка позволява много добра комуникативност.

Въз основа на всичко изложено по-горе и с вътрешно убеждение препоръчвам на уважаемото научно жури да гласува положително за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ на Д-р Милен Иванов Цветков.

04 декември 2017г.

Проф. д-р Митко Цветков Цветков, дмн

